

MİRASÇILARIN MURİSİN BORÇLARINDAN DOLAYI SORUMLULUĞU

Yrd. Doç. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR*

Giriş

Mirasçılarının sorumluluğu Medeni Kanunda kısa olarak düzenlenmiş olmasına rağmen önemli bir konudur. Çünkü borcu olmadan ölen murise çok nadir rastlanır. Murisin borçlarının ödenmesi için belli bir süre konulmuş olmasına rağmen öğretici ve mahkeme kararları bu konuya hak ettiği ilgiyi göstermemişlerdir¹.

Mirasçılarının, murisin borçlarından sorumlu olabilmeleri için murisin ölmesi şarttır. Murisin ölümünden sonra miras, mirasçılarının harekete geçmelerine hatta herhangi bir harekette bulunmalarına gerek olmaksızın otomatik olarak kendiliğinden kazanılır². Burada menkul ve gayrimenkul eşyaların kazanımına ilişkin kurallar uygulama alanı bulmaz. Mirasçılar terekeye dahil malvarlığını külli halefiyet hükümlerine göre iktisap ederler. Mirasın kendiliğinden kazanımı, geçici bir kazanma sayılır. Şöyleki bu kazanma, mirası ret bozucu koşulunun gerçekleşmesi olasılığı kesin olarak ortadan kalkıncaya kadar askıda kalır. Bu geçici askı döneminde de mirasçıya takip yapılamaz³.

Anahtar Kelimeler: Miras bırakan, mirasçı, mirasbırakanın borçları, mirasbırakanın borçlarından sorumluluk, birlikte sorumluluk.

RESPONSIBILITY OF HEIRS BECAUSE OF THE TESTATORS' DEBTS

Although it is stated in brief in Turkish Civil Code, responsibility of heirs is an important issue. Because of the fact that, rarely, a testator dies without any debt. Despite there is a certain time limit to pay the debts of a testator, both doctrine and court are not interested in that topic as it deserves.⁴

---

* Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

1 Weibel, 55.

2 Dural/Öz, 390; Druey, 171 vd.

3 Serozan/Engin, 369.

4 Weibel, 55.

In order to have a responsibility for testators' debts, the testator should be died. After the death of testator, there is no need to any act of heir in order to inherit the inheritance, they *ipso facto* inherit the estate.⁵ Here, the rules of acquisition of chattel or real estate cannot be put in force. The heirs acquire the estate in according to universal/total succession. *Ipsa facto* acquisition of the heritage is assumed a temporary acquisition. That is to say, until there is no possibility of existence the vitiating condition of disclaimer of the inheritance, that acquisition will be pending. During that temporary pending process any enforcement proceeding against the heir cannot be fulfilled.⁶

Key words: Testator, heir, debts of testator, responsibility for the debts of testator, joint responsibility

I. Genel Olarak

Türk Medeni Kanunu m. 599/I “*miras bir bütün olarak kazanılır*” derken, külli halefiyet kuralını dile getirir⁷. Yasal mirasçıları ve atanmış mirasçıları külliye hak sahibi kılan bu maddi ilke, kabulsüz ve formalitesiz mirasçı olma biçimsel ilkesiyle karşılaştırıldığında daha geniş kapsamlı etkileri olan bir ilkedir. Bu ilkeye göre, tereke paylaşılınca kadar mirasçılar, murisin haklarına ve borçlarına elbirliği ile malik olurlar⁸. Mirasbırakanın malvarlığında bulunan hakların⁹ herbirinin devrine ilişkin kurallar örneğin taşınmazlarda tapuya tescil, taşınırlarda zilyedlik nakline, alacaklarda alacağın temlikine borçlarda ise, borcun nakline gerek olmaksızın haklar ve borçlar kendiliğinden külli halefiyet hükmü gereği mirasçılara geçer¹⁰. Bu kural sayesinde, mirasçıların hiçbir zaman kendi egemenliklerine geçememiş tereke mallarına dahi zilyedliğin egemenlik altında bulundurma çalışmamızın

⁵ Dural/Öz, 390; Druey, 171 vd.

⁶ Serozan/Engin, 369.

⁷ “İşyerini miras yoluyla intikali de, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 599 uncu maddesinde düzenlenmiş, sözü edilen hükümde mirasçıların mirasbırakanın ölümüyle mirasa bir bütün olarak hak kazanacakları açıklanmıştır” Y. 9HD., T. 11.10.2011, E. 2009/16391, K. 2011/36852, naklen Kazancı Otomasyon)

⁸ Weibel, 56; Serozan, 370;; BGE 93 II 11, 14; BGE 121 III 118, 122; “...Davacı murise ait borçlardan terekedeki payı oranında diğerleri ile müteselsil sorumlu olup...” (YHGK., T. 19.09.2001, E. 2001/2-425, K. 2001/591, naklen Kazancı Otomasyon).

⁹ “Mirasbırakanın sağlığında ekilen ve ancak onun ölümünden sonra hasadı yapılan mahsül terekeye dahildir. Y. 4HD., T. 17.11.1983, E. 9175/9718 K., YKD., 1984/9, 1362”.

¹⁰ İnan/Ertay/Albaş, 487; Antalya, 372; Öztan, 311; Ayiter/Kılıçoğlu, 226; Kocayusuf-paşaoglu, 519; Oğuzman, 283.

işlenme planı olarak belirlenen sorular çeşevesinde incelenmeye çalışılacaktır. Bun sorular, kim, neden, nasıl ve ne kadar süre ile murisin borçlarından sorumlu olacaktır.

II. Murisin Borçlarından Kim/Kimler Sorumludur?

Kanun maddesi açık bir şekilde, TMK. m. 599/II'de “*Kanunda öngörülen ayrık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynı haklarını, alacaklarını, diğer malvarlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyedliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar*” hükmünde belirtilmiştir. Bu hüküm gereğince murisin borçlarından, kanuni mirasçılar ve atanmış mirasçılar sorumlu olacaklardır. Borçlardan sorumluluk açısından kanuni ve atanmış mirasçılar arasında herhangi bir fark öngörülmemiştir¹¹. Ancak atanmış mirasçılar, külli halef olmadıklarından murisin borçlarında da sorumlu olmazlar. Onların sorumluluğu ancak cüz’i halefiyet hükümlerine göre gerçekleşir.

A. Mirasçılarının Murisin Borçlarından Şahsî Sorumluluğu

Türk Medeni Kanunu m. 599/II'ye göre, mirasçılar tereke borçlarından kişisel malvarlıklarıyla sınırsız olarak sorumludurlar. Mirasçılarının şahsî sorumluluğu bakımından borcun kaynağı önemli değildir. Mirasçılar, murisin sözleşmeden doğan borçlarının yanısıra, sebepsiz zenginleşme ve haksız fiilden doğan borçlarında da şahsen sorumludurlar¹². Mirasçılarının murisin borçlarından sorumluluğu, tereke ile ilgili defter tutma, terekenin mühürlenmesi, mirasın yönetimi gibi bütün diğer haller için de geçerlidir¹³. Mirasçılarının sorumluluğu, sadece borcun esası ile sınırlı olmayıp işlemiş ve işleyecek faizleri de kapsar¹⁴.

Mirasçılarının kişisel sorumluluğu, ancak mirasın kabulü veya ret süresinin geçmesi, yani mirasçılarının mirası kesin olarak kazanmaları ile başlar. Mirası red imkanı olduğu müddetçe mirasçılarının kişisel sorumluluğu başlamaz. Alacaklılar bu dönemde, tereke malları üzerinde takip yapabilirler, haciz

¹¹ Weibel, 51; Serozan, 371.

¹² Baygn, 53; İmre/Erman, 432-433; “ Borçlunun ölümü sebebi ile mirasçılara ödenen hayat sigortası tazminatı terekeye dahil mal olmadığından, müteveffanın borçları için ancak mirasçılar aleyhine takip açılabilir” (Y. İİ D. T. 04.02.1969, E. 1380/1278, RKD., Y. 4(1969), S. 10, 93, naklen İmre/Erman, 433).

¹³ Berki, 141;

¹⁴ İmre/Erman, 433; Şener, 778; Dural/Öz, 443.

koydurabilirler, ancak henüz kendi kişisel malvarlıklarına dokunulamaz. Çünkü bu arada mirasçılar mirası reddedebilirler veya resmi tasfiye isteyebilirler. Bu süre zarfında mirasçıların şahsi sorumlulukları bulunmamaktadır¹⁵. Miras reddedildiğinde geçmişe yönelik sonuç doğurur¹⁶. Mirası reddeden mirasçı mirasın borçlarından sorumlu olmaktan kurtulur. Miras, reddeden mirasçı sanki mirasın evvel ölmüş gibi paylaşılır. Mirası reddeden yasal mirasçı ve alt soyuda bulunmuyorsa, diğer mirasçılarının payı, reddeden mirasçının payı oranında artar. Ancak altsoyu bulunuyorsa payına tahsis edilir. Reddedenin yerini alan altsoy miras bırakana göre saklı paylı mirasçı değilse, reddedenin saklı payı, miras bırakanın tasarruf nisabına eklenir. Atanmış mirasçılar mirası reddederlerse, TMK. m. 611/II gereği bundan yasal mirasçılar yararlanır. Atanmış mirasçılara ayrılan paylar yasal mirasçılara tahsis edilir. Bunların yanısıra vasiyet alacaklıları mirası reddederlerse, TMK. m. 616'ya göre, “*Vasiyet alacaklısının vasiyeti reddetmesi halinde, mirasbırakanın arzusunun başka türlü olduğu tasarruftan anlaşılmadıkça, bu reddeden vasiyet yükümlüsü yararlanır*”. Buna göre vasiyetin reddi ile birlikte vasiyet borcu sona erer. Vasiyet edilen şey vasiyet borçlusunun olur.

B. Mirasın Reddine Karşı Alacaklıların Korunması

1. Mirasçılarının Kişisel Alacaklılarının Korunması

Malvarlığının aktifi, borçlarını karşılamaya yetmeyen bir mirasçı, sırf kendi alacaklılarına zarar vermek amacıyla mirası reddedecek olursa, alacaklıları ya da hakkında iflas açılmışsa iflas masası yeterli güvence verilmemesi halinde mirasın reddini, altı ay içerisinde iptal ettirebilirler (TMK. m. 617/I). Burada öngörülen altı aylık süre hak düşürücü bir süre olup, mirasçının mirası reddettiği andan itibaren işlemeye başlar¹⁷. Mahkeme reddi iptal ederse, miras resmen tasfiye edilir (TMK. m. 617/II). Resmi tasfiyeye mahkemenin ayrıca karar vermesi gerekmez. Çünkü verilen kararın içerisinde, resmi tasfiye durumunu halihazırda içermektedir¹⁸. Tasfiye sonunda, reddeden miras-

¹⁵ Weibel, 58.

¹⁶ Dural/Öz, 406; Kocayusufpaşaoğlu, 622; Oğuzman, 296; Öztan, 367; İmre/Erman, 348; Antalya, 388; Serozan/Engin, 443; İnan/Ertas/Albaş, 501; Ayiter/Kılıçoğlu, 239; Weibel, 58.

¹⁷ İmre, 570; Dural/Öz, 409; Kocayusufpaşaoğlu, 698; Oğuzman, 290; Serozan/Engin, 437; Antalya, 373; İnan/Ertas/Albaş, 494; Y. 2. HD, T. 30.12.1974, E. 8465/8181 K, YKD., C. II, 304; “Buna rağmen mirasçı terekede tasarruf ederse, hakkı olmadan tasarruf eden üçüncü kişi durumuna düşer, YHGK, T. 10.09.1958, E. 2-44/43 K.”

¹⁸ Weibel, 60; Schwander, PN. 5 Art. 588 ZGB; BGE 54 II 416, 418-419; İmre, 572.

çının payına bir şey düşerse, bu önce itiraz eden alacaklılara tahsis edilir. Geriye bir şey kalırsa, redde itiraz etmeyen alacaklıların alacakları ödenir. Bundan sonra da bir şey kalırsa, o da reddeden mirasçının yerini alan mirasçılara verilir (TMK. m. 617/III).

Mirasın reddinin iptali ancak, dava yoluyla alacaklılar tarafından talep edilir. Yargıtayın uygulamalarına göre bu dava Asliye Hukuk mahkemesinde açılır¹⁹. Mirasın reddinin iptalinin kime karşı açılacağı tartışmalıdır. Bazı yazarlar davayı reddedene, bazıları ise, reddedenin yerini alan mirasçılara karşı açılacağını savunmaktadırlar²⁰. Bazı yazarlar da, mirası reddetmiş mirasçıya karşı açılması gerektiği düşüncesindedirler²¹. Mirasın reddinin iptali için, mirasçının kendi alacaklılarına zarar verme kasdı aranır. Böyle bir durum sözkonusu olmadığı hallerde, mirasçı kendi alacaklılarını tatmin edemese bile, alacaklılar reddin iptali davası açamazlar.

2. Mirasbırakanın Alacaklılarının Korunması

Terekenin alkitfleri pasiflerini karşılamaya yetmiyorsa tereke alacaklıları, mirasbırakanın ölümünden önceki son beş yıl içinde iadeye tabi bir kazandırma almış olup sonradan mirası reddeden mirasçıyı takip edebilirler²². İadeye tabi bir kazandırma almış olma şartı arandığına göre, maddede sözü edilen mirasçı ancak kanuni bir mirasçı olmalıdır. Mansup mirasçılar bu hükmün dışında kalırlar²³. Aktifi borçlarını karşılamaya yetmeyen bir mirası reddeden mirasçı, eğer murisin ölümünden beş yıl evvel denkleştirmeye tabi bir kazandırma almışsa bu miktardan, tereke alacaklılarına paylaşmada geri vermekle yükümlü olduğu değerle sorumlu olur (TMK. m. 618/I). Mirasçılar, muristen aldıkları ve mirasın paylaşılmasında geri vermekle mükellef oldukları değer ölçüsünde sorumludurlar. Bu şekilde daha evvel alınan bağış vermeme için mirası reddetme yoluna gidilerek kanunun dolanılması

---

19 **İmre**, 571.

20 **Kocayusufpaşaoğlu**, 631, dpn. 17; **Helvacı**, 233; **Oğuzman**, 299, dpn. 153.

21 **Tuor/Picenoni**, PN. 12 Art. 578 ZGB; **İmre**, 572.

22 **Göksu**, 681, Art. 578 ZGB.

23 **Kocayusufpaşaoğlu**, 632; **Escher**, PN. 2 vd, Art. 578; **Tuor/Picenoni**, PN. 16, Art. 579 ZGB; **Schwander**, PN. 2 Art. 578 ZGB; **İmre/Erman**, 358; **Antalya**, 391; **Öztan**, 381; **Serozan/Engin**, 447; **İnan/Ertas/Albaş**, 507; **Oğuzman**, 300; **Şener**, 293; Y. 2HD., T., 27.03.1979, E. 1027/2465 K. Naklen **Şener**, 1377.

yolu kapatılmış olur. Tüm denkleştirmeye tabi alacaklar, istisnasız alacaklılara özgülenir²⁴.

Mirası reddeden mirasbırakanın borçlarından dolayı sorumluluğu, ikinci dereceden bir sorumluluktur. Çünkü miras bütün mirasçılar tarafından reddedildiği için MK. m. 552 (TMK. m.612) resmen tasfiye edilmişse, MK. m. 558 (TMK. m. 618/I) gereği sorumlu olan kişiler ancak tereke alacaklılarının tasfiye ile karşılanamayan alacak miktarları için takip edilebilirler. Mirasçılarının sorumluluğu için terekenin önce resmen tasfiye edilmesi aranır. Mirasçılardan sadece bir kısmı mirası reddetmiş ise, TMK. m. 618/T'in taliliği daha da ortaya çıkar. Bu durumda, tereke alacaklarının önce mirası kabul eden mirasçılara başvurusu ve ancak onlardan elde edemedikleri miktarlar için TMK. m. 618 uyarınca mirası reddedenleri takip etmeleri gerekir²⁵. Mirası reddeden ancak muristen iadeye tabi bağışlama almışlarsa bunun geri verme mükellefiyetinin sınırları, kural olarak alınmış olan bağışlama miktarı ile sınırlıdır. Mirasbırakandan kanunda belirtilen şekilde bağışlama alan ve mirası reddeden birden fazla mirasçı varsa, fakat bu mesuliyet her birinin almış olduğu bağışlama miktarını geçemez²⁶. Mirası reddeden kişinin bu geri verme mükellefiyetini Kanunumuz iki halde hafifletmiştir. Ancak TMK. m. 618/II'de düzenlendiğine göre, olağan eğitim ve öğretim giderleriyle adet üzere verilen çeyiz iadede istisna tutulmuştur²⁷. Ayrıca yine aynı maddenin üçüncü fıkrasında, reddeden mirasçının sorumlu olacağı miktar yönünden de sınırlama getirilmiştir. Madde metnine göre, kötü niyetli mirasçı, geri vermek zorunda olduğu kazandırmanın tam değeri ile sorumlu olurken; iyiniyetli mirasçı sadece sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre, yani talep anında kazandırma veya gelirinden elinde ne kalmışsa onu iade ile mükelleftir. Ayrıca eğer bir olayda TMK. m. 618'in şartları varsa iptal için dava açmaya gerek yoktur. Ancak miras reddedilmiş sayılır²⁸.

24 **Tuor/Picenoni**, PN. 13, Art. 579; **Schwander**, PN. 3, Art. 579 ZGB; **Serozan/Engin**, 447.

25 **Tuor/Picenoni**, PN. 7, 9, 10 Art. 579 ZGB; **İmre**, 503; **Escher**, PN. 11, Art. 579 ZGB; **Kocayusufpaşaoğlu**, 633.

26 **İmre/Erman**, 358.

27 **Kocayusufpaşaoğlu**, 634; **İmre/Erman**, 358-359; **Öztan**, 381; **Oğuzman**, 300; **İnan/Ertas/Albaş**, 508; **Antalya**, 391; **Serozan/Engin**, 447.

28 **Dural/Öz**, 410; **İmre/Erman**, 358-359.

C. Mirastan Feragat Durumunda Murisin Borçlarından Sorumluluk

Mirasçı muris ile yapacağı feragat sözleşmesi ile, müstakbel ve muhtemel mirasçı, mirasbırakana karşı ileride doğacak olan miras hakkından mirasbırakan ile yapacağı sözleşme ile vazgeçer²⁹. Mirasın mirasçıya intikalinden önce gelecekteki muhtemel miras hakkına ilişkin bekleme durumundan vazgeçme dar anlamda feragattir. Burada feragat eden miras hakkını değil mirasçılık sıfatını kaybetmektedir. Bu durum ölüme bağlı tasarruf çeşitlerinden biri olarak miras sözleşmesi şeklinde karşımıza çıkar. Yapılan sözleşmeye de mirastan feragat sözleşmesi denir (TMK. m. 528). Burada mirasçının vazgeçtiği hak miras hakkı değil; bilakis, beklenen bir haktır³⁰. Mirastan feragat, mirasçı ile muris arasında gerçekleşir. Mirastan feragat sözleşmesi, miras hakkından vazgeçen mahfuz hisseli mirasçı açısından ölüme bağlı bir tasarruf olmayıp bilakis sağlararası bir hukuki muameledir. Ancak feragat sözleşmesi, mirasbırakan açısından bir ölüme bağlı tasarruftur³¹. Bu durum, 11.02.1959 tarih ve 16/14 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında açıkça belirtilmiştir. Buna göre, “*Kanunumuza göre, mirastan feragat mukavelesi, miras sözleşmesinin bir nev'idir. Bu itibarla mirastan feragat mukavelesinin bütün miras mukaveleleri gibi resmi vasiyetname şeklinde yapılması icap eder. Bunun sonucu olarak mirastan feragat mukavelesi, hariçten düzenlenip noterden onaylama şeklinde yapılmaz. Resmi senet düzenleme şeklinde yapılması gerekir*” kararı ile açıklığa kavuşmuştur³². Mirastan feragat sözleşmesi hem kendi niteliği hem de İçtihadı Birleştirme Kararı gereği, mirastan feragat sözleşmesi vasiyetname şeklinde yapılamaz.

Mirastan feragat sözleşmesinde, ölüme bağlı tasarrufta bulunan mirasbırakan olduğu için, bu onun açısından bütün ölüme bağlı tasarruflarda olduğu gibi şahsa sıkı sıkıya bağlı bir haktır³³. Bundan dolayı, muris feragat sözleşmesini bizzat temsilci kullanmadan yapmak zorundadır. Ancak mirasçı

²⁹ İmre/Erman, 183; Kocayusufpaşaoğlu, 301; İnan/Ertas/Albaş, 259; Serozan/Engin, 328; Antalya, 238; Antalya, Feragat, 26; Oğuzman, 165; Öztan, 242; Druey, PN. 24-25, Art. 495; Schmid, 15.

³⁰ Dural/Öz, 189.

³¹ Piotet, 335; İmre, 300; İmre/Erman, 183; Serozan/Engin, 329-330.

³² Dural/Öz, 190; Özüğür, 340; İmre/Erman, 183; “Mirastan feragat sözleşmesi, resmi vasiyet şeklinde düzenlenir” (Y. 2HD., T. 05.07.1977, e. 4466/5505 K, naklen Şener, 1055; Y. 2HD., T. 07.05.1998, E. 3565/5470 K, naklen Özüğür, 351.

³³ Escher, PN. 2 Art. 495 ZGB; Tuor, PN. 2 Art. 495 ZGB.

herhangi bir tasarrufta bulunmadığı için temsilci aracılığı ile sözleşme yapabilir³⁴.

Mirastan feragat sözleşmesi ile ileride doğacak haklarından tam feragat eden mirasçı, murisin borçlarından sorumlu olmaz. Çünkü, kendisi muris öldüğünde miras paylaşımı için çağırılmaz. Artık kendisinin külli halefiyet sıfatı da bulunmamaktadır. Kısmî feragatta ise, mirastan daha az pay almakla, ya da saklı payın korunmasından yoksun olmakla beraber, mirasçılık sıfatı devam ettiği için diğer mirasçılıkla birlikte murisin borçlarından şahsî ve müteselsilen sorumluluğu devam eder.

Feragat eden mirasçının murisin borçlarından sorumluluğu için feragat sözleşmesinin ivazlı veya ivazsız olmasının önemi yoktur. Ancak ivazlı feragatta, feragat eden feragat ettiği kısmın karşılığını muris hayatta iken almıştır. Kendisi feragat etmemiş olsaydı, aldığı bedel terekede kalmış olacaktı ve murisin alacaklılarının elde edeceği bedeli engellemiştir. Muris ile yapılan feragat sözleşmesi sonrası hem bedel almak hem de borçlardan sorumlu olmama murisin alacaklıları aleyhinedir. Bu durumu öngören kanun koyucu, TMK. m. 530'da gerekli hallerin varlığı halinde ivazlı feragat edenin mirasçının borçlarından sorumlu olabileceği halleri üç madde şeklinde düzenlemiştir. Bunlar; a) Miras açıldığında terekenin borçlarını karşılayamaması. Terekenin borca batık olması şart olmayıp, borçların bir şekilde terekeden karşılanamaması yeterlidir. b) Mirasbırakanın alacaklılarının kısmen veya tamamen diğer mirasçılar tarafından tatmin edilememiş olmaları durumunda, alacaklı ancak ödenmeyen kısım için ivazlı feragat edene başvurabilir. Burada ivazlı feragat edenin sorumluluğu ikincil derecedir. Feragat eden, alacaklıların diğer mirasçılara başvurup da alacaklarını elde edememeleri halinde sorumlu olur. c) Feragat eden, ölümden ancak beş yıl öncesine kadar elde ettiği ivazdan, talep anında zenginleştiği oranda sorumludur. Buradan anlaşıldığı üzere, TMK. m. 530'da hem sorumluluğun tali olmasının yanı sıra, hem de sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Buradaki sınır, zamana ilişkindir. Feragat eden ancak, ölümden önceki son beşyıl içinde aldığı ivaz ile sorumludur. İvazı daha evvel almışsa, sorumlu olmaz. İkinci sınır, miktar yönündedir. Feragat eden son beş yıl içinde almış olduğu ivazdan sadece talep anında zenginleştiği oranda ödeme yükümü altındadır. Ancak, zenginleşme yoksa, ivazlı feragat edenin sorumluluğu da olmaz. Çünkü sorumluluk zenginleşme oranındadır³⁵.

³⁴ Y. 2 HD, T. 12.10.1992, E. 8409/9487K, YKD. 1993, C. XIX, 993.

³⁵ Tuor, PN. 3, Art. 497; Escher, PN. 5 Art. 497 ZGB; Dural/Öz, 195.

D. Mal Vasiyetinde, Vasiyet Alacaklılarının Murisin Borçlarından Sorumluluğu

Vasiyet alacaklıları, doğrudan tereke üzerinde hak sahibi olamazlar, dolayısıyla da külli halefiyet hükmü vasiyet alacaklıları için geçerli olmaz. Mirasçı olmayan vasiyet alacaklısı, tereke üzerinde tam hak sahibi olmayıp, vasiyet borçlusuna karşı ileri sürebileceği bir şahsi hak kazanır. TMK. m. 601'de bu hususu açıkça belirtilmiştir³⁶. Vasiyet alacaklısı kendisine vasiyet edilen şey üzerindeki hakka ancak bu malın vasiyet borçlusu tarafından usulüne uygun olarak kendisine devri ile kazanır³⁷. Ayrıca, vasiyet alacaklısı, TBK. m. 139 vd hükümleri çerçevesinde şartlar gerçekleşince vasiyet borçlusunun kendisinden olan alacağı ile takas yoluyla vasiyet alacağını ortadan kaldırmasına itiraz edemez.

Atanmış mirasçılarının, murisin borçlarından dolayı sorumlu olmamaları, atanmış mirasçılarının murisin alacaklılarının haklarından sonra geleceği TMK. m. 603/I'de düzenlenmiştir. Burada, öncelik terekeden murisin alacaklılarına gerekli ödemelerin yapılması sonra eğer artan bir değer olursa o da atanmış mirasçılara ödenir. Ancak atanmış mirasçılarının hakları, mirasçılarının şahsi alacaklılarından önce gelir (TMK. m. 603/II).

III. Mirasçılar, Kime Karşı ve Niçin Sorumludurlar?

A. Genel Olarak

Türk Medeni Kanunu'nun 599 hükmüne göre, “*Mirasçılar, mirasbırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kendiliğinden kazanırlar*” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümde de belirtildiği üzere, mirasbırakanın ölmü ile mirasa konu tüm malvarlığı hiçbir işlem, talep ya da süre gerekmeksizin bir bütün halinde mirasçılara geçer. Sadece yasal mirasçılar değil atanmış mirasçılar da mirası bu şekilde kendiliğinden elde ederler³⁸. Ancak her mirasçı paylaşımına kadar tereke üzerinde payları olmaksızın ma-

³⁶ Göksu, 669, Art. 563 ZGB; Escher, PN. 1 Art. 563 ZGB; Serozan/Engin, 291; İnan/Ertas/Albaş, 228; İmre/Erman, 329; Druey, 145 vd.

³⁷ Dural/Öz, 393; Tuor/Pictoni, PN. 1 Art. 563 ZGB; Escher, PN. 2 Art. 563 ZGB; Göksu, 669 Art. 563 ZGB.

³⁸ Göksu, 666, Art. 560 ZGB; Tuor/Pictoni, PN. 1 Art. 560 ZGB; Dural/Öz, 390; Escher, PN. 1 Art. 560.

liktirler. Terekenin kazanımı sadece yasal ve atanmış mirasçılar için geçerlidir. Vasiyet alacaklıları bu kuralın dışındadırlar³⁹.

Bunun yanısıra ikinci fıkrada, “*Kanunda öngörülen ayrık durumlar saklı kalmak üzere...*” hükmüne de yer verilmiştir. Burada adı geçen kanundan dolayı istisnai haller, bir borcun mirastan kaynaklanıp kaynaklanmadığı veya murisin ölümü ile borcun da sona erip ermediğinin miras hukukuna göre araştırılmasıdır⁴⁰. Ayrıca kanuni istisnalar arasında, murisin kendi mirasçısına borcunun olduğu durumlarda, borçlu ve alacaklı sıfatlarının birleşmesinden dolayı mirasçının bu alacağının sona erdiği, mirasçılarının özel durumları kastedilmiştir⁴¹. Mirasçılar, murisin kendi şahsiyetine veya fiiline dayanan iş hukuku ve vekalet sözleşmesi gibi kişisel borçlarından sorumlu değildir, bilakis murisin diğer borçlarından dolayı sorumlulukları söz konusudur⁴².

Mirasçılarının, murisin borçlarından sorumlulukları mirasın paylaşılmasından önce ve sonra müteselsil sorumluluk halleri olarak iki farklı kategoride sorumluluğu söz konusudur. Mirasçılarının sorumluluğu TMK. m. 641/I anlamında müteselsildir. Mirasçılarının sorumluluğu kanundan doğmaktadır. TMK. m. 599’da belirtilen mirasbırakanın ölümü ile mirasın bir bütün olarak mirasçılarının herhangi bir rızaları aranmadan geçme kuralı olan külli halefiyet, TMK. m. 641’de düzenlenen sorumluluğun dayanağını oluşturmaktadır⁴³.

³⁹ Göksu, 666, Art. 560 ZGB.

⁴⁰ Weibel, 4-5; “Davacı kurum davalılar murisinin ölümünden sonra hesabından çekildiğini iddia ettiği aylıkların davalı mirasçılardan tahsilini istemiştir. Mahkemece öncelikle murisin ve aynı adı taşıdığı iddia olunan sigortalının açık kimlik kayıtları saptanarak Kurumdan ve ilgili Bankadan iddia olunan yönde araştırma yapılması, keza çekildiği iddia olunan aylıkların Bankanın ATM cihazları kullanılarak mı, yoksa vekaletname ile mi çekildiği hususunun açıklığa kavuşturulması gerekirken, ayrıca bir gelir bağlama kararından Mehmet A.’nın ölümü üzerine eşi Fitnat A.’a ölüm aylığı bağlandığının saptanması karşısında davacı Kurumun hangi nedenle Mehmet A.’nın hesap numarasına aylıklık aylığını yatırmaya devam ettiği hususlarının araştırılarak neticelerinin dikkate alınmaması isabetsizdir. 2- Muris sigortalının ölümünden sonra tahakkuk eden aylığı terekeye dahil bir mal olmadığından mirasçılarının halefiyet yoluyla müteselsilen sorumlu oldukları ilkesinin bu davada uygulama yeri bulunmamaktadır” (Y. 10HD., T. 27.01.2003, E. 2002/10291, K. 2003/299, naklen Kazancı Otomasyon).

⁴¹ OG Zürich, 27 Juni 1989, ZR 88 (1989) Nr. 101; ZK-Escher, PN. 32 Art. 602 ZGB; Weibel, 226-228; Tuor/Picenoni, PN. 35 Art. 602; Dural/Öz, 503; Akkanat, 81.

⁴² Weibel, 67; Escher, PN. 5 ff; Weibel, 137.

⁴³ Göksu, 709 Art. 603 ZGB; Schaufelberger, PN. 1 Art. 603 ZGB; Akkanat, 55; Antalya, 175.

B. Mirasın Paylaşılmasından Evvel Mirasçılarının Tereke Borçlarından Mütessesil Sorumluluğu

Türk Medeni Kanunu'nun 641/I'e göre, "*mirasçılar, tereke borçlarından mütessesilen sorumludurlar*" kuralı getirilmiştir. Kanunun ifadesinde, müteveffanın borçları denilmeyip tereke borçlarından söz edilmiştir. Tereke borçları kavramı, müteveffanın borçları kavramından daha geniştir. Çünkü tereke borçları sadece mirasbırakandan intikal eden borçları değil, mirasçılara karşı ileri sürülebilecek her türlü borcu ifade eder. Bundan dolayıdır ki, mirasçılar sadece, külli halefiyet gereği intikal eden borçlardan değil, terekeye karşı ileri sürülebilecek miras hukuku kaynaklı her türlü borçtan mütessesilen sorumlu olurlar. Burada terekenin borçlarının kaynağı önemli değildir. Söz konusu borçlar, sözleşmeden, haksız fiilden⁴⁴ veya sebepsiz zenginleşmeden doğabilir.

Mirasçılarının, murisin borcu olmamasına rağmen sorumlu oldukları borçların ilki TMK. m. 641/II'de belirtilmiş olanlardır⁴⁵. Buna göre, "*Ana ve baba veya büyük ana ve büyük baba ile birlikte yaşayan ve emeklerini veya gelirlerini aileye özgüleyen ergin çocuklar ile torunlara verilecek uygun miktardaki tazminat, bu yüzden terekenin borç ödeme acze düşmemesi kaydıyla tereke borcu sayılır*". Bu tür borçlar, mirasbırakanın borçları gibi terekenin paylaşılmasından evvel ödenir. Ancak burada zikredilen borcun ödenilebilmesini kanun, bazı sınırlara tabi tutmuştur. Söz konusu sınır, ödeme sonucu terekenin aciz haline düşmemesidir. Eğer tereke adı geçen ödemeler için acz haline düşecekse, bu tazminat hiç veya tam olarak ödenmeyecektir. Ayrıca TMK. m. 641/II'de belirtilen tazminat sadece çocuklar ve torunlar için ödenir. Dayısının yanında kalan ve gelirini ya da emeğini dayısına özgüleyen bir yeğenin böyle bir talebi söz konusu olamaz⁴⁶. Mirasçılarının, mirasın paylaşılmasından evvel mütessesilen sorumlu olacakları bir diğer hal ise, TMK. m. 507'de öngörülen cenaze masrafları, terekenin mühürlenmesi ve yazım giderleri, mirasbırakan ile birlikte yaşayan ve onun tarafından bakılan kimselerin üç aylık bakım giderleri de, tereke borcu olduklarından, mirasçılar bunlardan da mütessesilen sorumludurlar.

Mirasçılarının tereke borçlarından mirasın paylaşılmasından evvel sorumlulukları miras ortaklığı devam ettikçe vardır. Mirasçılarının mütessesil sorum-

⁴⁴ BGE 101 II 346; Weibel, 62.

⁴⁵ Göksu, 709, Art. 603; Escher, PN. 7 Art. 603; Tuor/Pictoni, PN. 1 Art. 603; Schaufelberger, PN. 7 Art. 603.

⁴⁶ Dural/Öz, 443.

lulukları, mirasın kabulü ile başlar, paylaşımından beş yıl sonra da sona erer⁴⁷. Burada geçerli olan külli halefiyettir. Bu ilkeye göre, mirasçılar murisin borç ilişkilerine hiç bilgileri olmamasına rağmen taraf olurlar. Murisin alacaklıları, mirasçılar terekeden elbirliğine göre sorumlu olmalarına rağmen, bu mirasçılardan diledikleri birinden muristen olan bütün alacaklarını talep edebilirler. Borcun istenildiği mirasçı, alacaklıya borcun tamamını ödemekle yükümlüdür. Mirasçı, benim payımı alacağın aşılıyor kalanını da diğer mirasçılardan talep et diyemez⁴⁸. Çünü mirasçılardan her biri borcun tamamından şahsen ve müteselsilen sorumludurlar⁴⁹. Alacaklı mutlaka bir mirasçıdan alacağını talep etmek zorunda değildir. Alacaklı diğer mirasçılara da alacağın belli bir kısmı için başvurabilir. Ancak tek bir mirasçıdan da alacağın tamamı talep edilmesinde herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Burada mirasçılarının sorumluluğu TBK. m. 162-169 maddeleri arasında düzenlenmiş bulunan müteselsil borçluluk kurallarına tabidir⁵⁰.

Mirasçılarının tereke borçlarından olan müteselsilen sorumluluğu, mirasbırakanın sağlığında muaccel olmuş borçları için geçerli olduğu gibi mirasın açılmasından sonra muaccel olacak borçlar bakımından da söz konusu olur. Hatta mirasbırakanın ölümüyle sona ermeyip, taraf sıfatı mirasçılara geçen sözleşmelerde, böyle bir sözleşmeden kaynaklanan dönemli bir borcun mirasın açılmasından sonra gelse bile, mirasçılar bundan da müteselsilen sorumlu olacaklardır. Örneğin kiracının ölümü üzerine mirasçıları olan eşi ve çocukları sözleşme devam ettiği sürece her ay kendi şahıslarında doğan kira borçlarından da müteselsilen sorumlu olmalıdırlar. Burada her ne kadar dar anlamda borçlar mirasbırakandan intikal etmeyip, mirasçılarının şahıslarında doğuyorsa da, bunların kaynaklandığı geniş anlamda borç ilişkisi (kira sözleşmesi) mirasbırakandan intikal etmiştir. Bunun sonucunda doğan borçlar da TMK. m. 651 /I' in muhtevasına dahil olmalıdır⁵¹.

Tereke borçlarından dolayı mürteselsilen sorumluluk, ancak mirasçılık sıfatı olmayan alacaklılar için geçerlidir. Murisin alacaklıları arasında mirasçısı da bulunuyorsa, söz konusu mirasçının muristen olan alacağı için diğer

47 **Göksu**, 709, Art. 603 ZGB.

48 “Muvazalı senedin iptalini murisin borçlarından müteselsilen sorumlu olduğu için tek mirasçı da isteyebilir” (YHGK. T. 03.06.1964, E. 1963/5, 1964/397 naklen Özüğür, 903).

49 **Kurtoğlu**, 83-84 ; **İmre/Erman**, 433; **İnan/Ertas/Albaş**, 542; **Kocayusufpaşaoğlu**, 735; **Serozan/Engin**, 419;

50 **Dural/Öz**, 443; **Kocayusufpaşaoğlu**, 46; **Baygın**, 67; **Göksu**, 709, Art. 603 ZGB.

51 **Dural/Öz**, 444.

mirasçılarının müteselsil sorumluluğu bulunmamaktadır⁵². Buna göre tereke alacaklısı mirasçının bu alacağı, terekenin paylaşımı sırasında hesaba katılarak ve mirasçılarının paylarından mahsup edilmek veya tereke mallarından tahsil edilmesi gerekir. Alacağın tereke mallarından tahsili mümkün olmazsa, diğer mirasçılar sadece miras payları oranında sorumlu olurlar⁵³. İsviçre Federal Mahkemesi de, mirasçılardan birinin murisin alacaklısı olması durumunda, diğer mirasçılarının alacaklı olan mirasçıya karşı müteselsil sorumluluğunu kabul etmemektedir⁵⁴. Aslında burada müteselsil borçlulardan birinin şahsında alacaklı ve borçlu sıfatının birleşmesi durumu söz konusu olur. Bu durum, külli halefiyet prensibi sayesinde alacaklının borçluya mirasçı olmasıyla gerçekleşmektedir. Bu durum, TBK. m. 135 anlamında alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesi sayesinde ortaya çıkan borcun sona erme hallerindedir. Böyle bir durumda, diğer borçlular, birleşme şahsında gerçekleşen borçlunun iç ilişkide payına düşen miktar oranında borçtan kurtulurlar⁵⁵. Bunun yanısıra, alacaklı borçluya mirasçı olması durumunda, alacağının tamamını müteselsil borçlu sıfatıyla diğer mirasçılardan talep edemez. Ancak iç ilişkide kendisine miras payı oranına isabet eden borç miktarını tenzil ettikten sonra geri kalan kısım için diğer mirasçı veya mirasçılara müteselsilen başvurabilir. Örneğin, edinilmiş mallara katılma rejiminde, eşlerden birinin ölümüyle evliliğin sona ermesi durumunda, sağ kalan eşin tasfiye sonucu hesaplanan katılma alacağının borçlusu, ölen eşin yasal mirasçısıdır. Bu mirasçılardan bir de, sağ kalan eştir. Eşin, birlikte mirasçı olduğu zümreye göre değişen oranlarda miras payı vardır ve o, külli halef sıfatıyla mirasbırakanın borçlarından diğer mirasçılarla birlikte şahsen ve müteselsilen sorumludur. Ancak, burada alacaklı ve borçlu sıfatları müteselsil borçlulardan biri olan eşin şahsında birleşmekte ve borç onun iç ilişkide payına düşen miktar oranında sona ermektedir. Örneğin, yasal mal rejiminin tasfiyesi sonucunda, katılma alacağı 80 milyon lira olan eşin birinci zümre ile mirasçı olması durumunda, mirasçı iç ilişkide mirasbırakanın borçlarından miras payı olan ¼ oranında sorumlu olacağından, 80 milyonluk borç ¼

---

52 **İmre/Erman**, 398-399.

53 **Dural/Öz**, 44-445; **İmre/Erman**, 435; **Özüğür**, 899-900; Borçluların TMK. 641. maddesi uyarınca murisin borçlarından müteselsilen sorumlu bulunduğu karar verilmiştir” (Y. 12HD., T. 27.03.2007, E. 2922/5896, naklen Kazancı otomasyon).

54 **Kocayusufpaşaoğlu**, 700.

55 **Akıntürk**, 186; **Baygın**, 69.

oranında sona erecektir. Geri kalan 60 milyon liralık borç için diğer mirasçılarının müteselsil borçluluk durumları devam eder⁵⁶.

Mirasçıya geçebilen malvarlıksal ilişkilerin yanısıra, ayrıca “metalaşmış” kimi kişilik değerlerinin örneğin, manevi fikri hakların, adın, imzanın, ses kaydının da mirasçılara geçebileceği de kabul edilmektedir⁵⁷. Murisin manevi tazminat talebine ilişkin talebinin mirasçılara geçip geçemeyeceği tartışmalı idi. Ancak yapılan düzenleme ile bu konuda TMK. m. 25/IV’de özel düzenleme bulunmaktadır. Buna göre, manevi tazminat talebinin mirasçılara geçebilmesinin şartı, “*yaşarken miras bırakan tarafından ileri sürülme*” dir. Bu durumun murisin dava açması şeklinde olmasına gerek yoktur. Murisin sağlığında mirasçılarının manevi tazminat açacağını belirtmesi durumunda dahi manevi tazminat talebi mirasçılara geçer⁵⁸.

⁵⁶ Baygın, 70.

⁵⁷ Serozan/Engin, 373.

⁵⁸ Oğuzman/Seliçi/Özdemir-Oktay, *Kişiler*, 232; Y. 4HD., 02.06.1994 T., E. 1898/5093, YKD. 1994/3, 227; “Davacı, davalıya ait köpeğin, küçük oğlu (R.)’yi yaralaması sebebiyle maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Mahkemece tedavi için katlanılan giderlere hükmedilmiş manevi tazminat talebi ise, “yaralanan kişinin davacının oğlu olması, haksız eylem sonucu manevi tazminat isteme hakkının münhasıran haksız eylemden doğrudan doğruya zarar gören kişiye ait bulunması” gerektiğinden bahisle reddedilmiştir. Manevi tazminat isteme hakkı, kural olarak zarar görene ait bir haktır. Ancak zarar gören ölmeyen önce dava açmış veya dava açma iradesini izhar etmiş ise, manevi tazminat isteme hakkı mirasçılara intikal eder. Mirasçılar açılmış davaya devam edebilirler veya dava henüz ikame edilmemiş ise, bizzat dava açabilirler (H.G.K. 3.4.1983 gün ve 4-80 Esas, 42 sayılı Kararı, 4. H.d. 17.9.1962 gün ve 5218/8846 sayılı kararı, 4. H.D. 7.11.1968 gün ve 3112/8654 sayılı kararı).

Dava konusu olayda ceza davası sırasında küçük (R. Ö.)’e velayeten babası (N.Ö.)18.7.1977 günlü dilekçe ile ceza davasına müdahale talebinde bulunmuş, maddi ve manevi tazminat hakkını saklı tuttuğunu açıklamıştır. Böylece yaralanan küçük, henüz hayatta iken onun adına yasal temsilcisi tarafından manevi tazminat isteme iradesi izhar edilmiştir. Yaralanan (R.Ö.) olaydan sonra ve iş bu tazminat davası açılmadan önce 4.2.1980 günü bir başka rahatsızlık nedeniyle ölmüştür. Ceza dosyası içinde bulunan 11.12.1978 günlü Adli Tıp Meclisi Raporuna göre, küçük (R.) çehrede sabit iz ve eser bırakacak şekilde yaralanmıştır. Yine ceza dosyası içinde bulunan Bolu Devlet hastanesinin 11.5.1977 günlü raporuna göre de bu yararın beş gün mutad iştigale engel teşkil edip onbeş günde iyileşeceği anlaşılmaktadır. Görülüyorki küçük (R.), davalının tedbirsiz ve dikkatsiz davranışı sonucu cismani zarara maruz kalmış ve Borçlar Kanununun 47. maddeye göre manevi tazminat talep etmeye hak kazanmıştır. Az yukarıda da değinildiği gibi zarar gören (R.) henüz hayatta iken ceza davasına müdahale dilekçesinde manevi tazminat hakkı saklı tutulmakla, bu konuda ileride talepte bulunulacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle artık onun ölümünden sonra mirasçıları dava açarak zarar verenden manevi tazminat talebinde bulunabilirler. Bu dava, cismani zarara maruz kalan küçük (R.)nin ölümünden sonra (24.4.1980) tarihinde mirasçısı olan davacı baba tarafından açılmıştır. Gerçek dava dilekçesinde ve gerekse 11.2.1981 günlü dilekçedeki (velayeten müdahale edi-

Murisin borçlarından mirasçıların külli halefiyet sorumluluğunun dışında kalan ölüm sonrasında doğrudan doğruya mirasçının şahsında doğan haklar

len ceza davasında saklı tutulan manevi tazminatın istendiği yolundaki)açıklamalara göre, ölen (R.)nin mirasçısı sıfatıyla manevi tazminat istendiğinin kabulü gerekir. Ne varki 18.2.1980 günlü veraset ilamının incelenmesinden ölen (R.)nin mirasçısı olarak babası (N.Ö.)ve annesi (N. Ö.)ın kaldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda davacı (N.Ö.)e diğer mirasçıyı da davaya iştirak ettirmesi veya terekeye bir temsilci tayin ettirmesi için mehil verilmelidir. Zira bu davada istenen manevi tazminat ölen (R.Ö.)in terekesine dahil bir hak olduğundan mirasçılarının tümünün dava etmesi veya miras şirketi temsilcisi tarafından davanın açılması gerekir. Bu eksiklik tamamlattırdıktan sonra yukarı açıklanan ilkelerin ışığı altında manevi tazminat isteği hakkında bir karar vermek üzere hüküm bozulmalıdır. **SONUÇ** : Temyiz olunan kararın gösterilen nedenlerle BOZULMASINA 12.6.1981 gününde oçokluğuyla karar verildi (Naklen, Kazancı Otomasyon) (Y. 4HD., T. 12.06.1981, E. 7633/8562, naklen Kazancı otomasyon); “Davacılar Hasan ve arkadaşları vekili avukatı tarafından, davalılar Bünyamin ve arkadaşları aleyhine 17.6.1993 gününde verilen dilekçe ile trafik kazası sonucu yaralanma nedeniyle maddi ve manevi tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kısmen kabulüne dair verilen 13.12.1999 günlü kararın Yargıtayca incelenmesi davacılar ve davalı vekilleri tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içeriğindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü. **KARAR** : 1- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre davalıların tüm, davacıların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir. 2- Davacıların diğer temyiz itirazlarına gelince; dava trafik kazası sonucu yaralanma nedeniyle maddi ve manevi tazminat isteğine ilişkindir. Mahkemece dava kısmen kabul edilmiş ve karar davacılar tarafından temyiz edilmiştir. Dava konusu olay sonucu yaralanmış olan davacı Fahri Çetin yargılama devam ederken başka bir nedenle ölmüştür. Bu durumda bu kişinin maddi tazminata ilişkin hakları yanında; manevi tazminata ilişkin haklarının da, (davayı açtıktan sonra ölmüş bulunması nedeniyle) mirasçılarının geçtiğinin kabulü gerekir. Adı geçen davacının mirasçıları, miras bırakanlarının manevi tazminat isteğine ilişkin olan bölümünü de usulüne uygun mirascılık ve yetki belgesi ile takip etmiş olduklarına göre manevi tazminatın da verilmesi gerekir. Mahkemece bu yön üzerinde durulmadan manevi tazminat hakkının mirasçılara geçmeyeceği düşüncesi ile bu talebin reddedilmiş olması bozmayı gerektirmiştir..... Bu bakımdan zarar gören kişi davasını açmazdan önce işletenin trafik kaydında adı yazılı kişiden başkası olduğu konusunda bir araştırma yapmakla yükümlü kılınmaz. Olağan olanı, davanın trafik kaydında adı yazılı kişiye yöneltilmesidir. Somut olayda da davacı trafik kaydına dayanarak bu davayı davalı aleyhine açmış ve onun işleten olmadığı davalının ileri sürdüğü kanıtlarla doğrulanmıştır. Bu nedenle davanın açılmasında davacının bir kusuru bulunmadığından davanın husumet nedeniyle reddi üzerine davalı yararına yargılama giderleri ve bu arada avukatlık ücretine hükmedilemez. O halde davalı Cahit ile ilgili hükmün yargılama giderleri ve avukatlık ücretine ilişkin olan bölümünün de bozulması gerekmiştir. **SONUÇ** : Temyiz olunan kararın (2 ve 3) sayılı bentlerde gösterilen nedenlerle davacılar yararına (BOZULMASINA), davalıların tüm, davacıların diğer temyiz itirazlarının (1) sayılı bentte gösterilen nedenlerle reddine ve temyiz eden davacılarından peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine, 2.10.2000 gününde oybirliğiyle karar verildi. (Y. 4HD., T. 02.10.2000, E. 5173/8153K., naklen Kazancı otomasyon).

ayrıdır. Bu davalara, mirasçılardan evliliğin sona erdirilmesi davaları (TMK. m. 159, 181) ve soybağı davaları (TMK. 291, 298) açma hakları örnek olarak gösterilebilir. Bunların yanısıra, ölen kişinin yakınlarının destek kaybından dolayı talep edecekleri destekten yoksun kalma tazminatı (TMK. m. 45/47) ve mirasçılardan miras hukukuna ilişkin ancak mirasın ölümünden sonra ileri sürülebilecek olan iptal, tenkis ve mirasçılık davalarını ve yargı alanındaki mirasın ret ve mirasçılık belgelerini talep haklarını da bu alanda saymak gerekir.

Gerçekten de, nitelikleri ve işlevleri gereği, bir yabancı tarafından yararlanıldıklarında özelliklerine yabancılaşacak olan ve bu yüzden hak sahibinin veya yükümlünün ölümüyle sona ermesi gereken parasal ilişkilerde külli halefiyetin kapsamı dışında tutulur. Örneğin, nafaka (TMK. m. 176/III), ölünceye kadar bakma (TBK. m. 618), kişisel iş görme (TBK. m. 440/441) ve eşya kullanımına ilişkileridir. Bunlara ek olarak, intifa ve süknâ hakları da hak sahibinin ölümü ile birlikte sona ererler. Ancak düzensiz irtifak dediğimiz, kaynak ve üst hakkı ancak tarafların talebine göre sona erer. Çünkü bu irtifaklar mirasla intikal edebilirler⁵⁹. Üst ve kaynak hakkı dışındaki irtifaklar, mirasçılara geçmezler. Ancak bunun aksi de taraflarca kararlaştırılabilir⁶⁰.

Mirasbırakan yapacağı bir ölüme bağlı tasarrufla, tereke borçlarının ödenmesini bazı mirasçılara yükleyerek, bu borçların alacaklılarına karşı, tüm mirasçılardan müteselsil sorumluluğunu ortadan kaldıramaz. Mirasın, bir borcu sadece bir veya birkaç mirasçısına veya mirasçılara bırakmasını içeren ölüme bağlı tasarrufları, sadece mirasın paylaşılmasına yönelik bir beyan sayılıp, mirasçılar arasındaki iç ilişkide sonuç doğuracak; alacaklıların TMK. m. 641/I hükmüne göre serbestçe seçip başvurduğu mirasçılardan buna dayanarak savunma yapmalarına imkan vermeyecektir⁶¹. Çünkü miras hukukunda alacaklıları koruyan kuralların çoğu emredici niteliktedir. Bundan dolayı mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufları ile devre dışı bırakılamaz.

⁵⁹ Akkanat, 117; Engin, 61; Dural/Öz, 80; Druey, PN. 17 vd, 175.

⁶⁰ Oğuzman/Seliçi, 855.

⁶¹ Dural/Öz, 444; Serozan/Engin, PN. 23, 376; Y. 4.HD., T. 31.12.1965, E. 475/8259 sayılı kararına göre, “ Borçlu olan bir kimsenin, ölümünden önce borcunun mirasçılardan birisi tarafından ödenip diğerleri tarafından ödenmemesi ve belirtilen kişinin borcu ödemesi halinde diğerlerine rücu edememesi konusunda bildirdiği şart, mirasçılardan ilgilendiren bir şart olup, açık kabulü olmadıkça alacaklıya tesir etmez” (bkz. Kocayusufoğlu, 738-739).

B. Mirasın Paylaşılmasından Sonra Mirasçıların Müteselsil Sorumluluğu

1. Genel Olarak

Mirasçıların tereke borçlarından müteselsil sorumlulukları, mirasın açılmasıyla yani murisin ölümüyle başlar, ancak, mirasın açılmasıyla kendiliğinden oluşan miras ortaklığının sona ermesi ile ortadan kalkmaz. TMK. m. 681'e göre, “*Mirasçılar, bölünmesine veya nakline alacaklı tarafından açık veya örtülü olarak rıza gösterilmemiş olan tereke borçlarından dolayı, paylaşmadan sonra da bütün malvarlıklarıyla müteselsilen sorumludurlar. Paylaşmanın gerçekleştiği tarihin veya daha sonra yerine getirilecek borçlarda muacceliyet tarihinin üzerinden beş yıl geçmekle teselsül sona erer*”⁶². Mirasçıların mirasın paylaşılmasına rağmen hala beş yıl daha sorumlu olması, murisin alacaklılarının zarar görmemesi için gereklidir. Çünkü mirasçılardan biri murisin borçlarını üstlendikten sonra ekonomik durumu bozulmuş ise, borçları ödeyemez. Murisin alacaklısının durumu da zorlaşır. İşte bu tür durumlar sonucu murisin alacaklılarının durumlarının zorlaşmaması için mirasın paylaşımından itibaren mirasçıların müteselsil sorumlulukları beş yıl daha devam eder⁶³.

Mirasçılar mirasın paylaşılması anında, TMK. m. 649/III'e göre, mirasçılardan her biri tereke borçlarının paylaşmadan evvel ödenmesini veya güvenceye bağlanmasını isteyebilir⁶⁴. Ancak mirasçılardan bu yönde herhangi bir talep gelmezse, mirasın tereke borçları ödenmeden paylaşılması mümkündür. Bunların yanısıra, mirasçılar aralarında yapacakları taksim sözleşmesi ile mirasbırakanın borçlarını kendi aralarında bölebilirler veya içlerinden birine veya birilerine bırakabilirler. Ancak aralarında murisin borçları konusunda herhangi bir anlaşma da yapmamış olabilirler⁶⁵. Mirasçıların bu şekilde aralarında anlaşma yapmaları onların iç ilişkilerini oluşturur. Ancak mirasçıların aralarında kararlaştırdıkları iç ilişkiye dayanan hükümler, murisin borçlularına karşı olan müteselsil sorumluluklarını etkilemez. Çünkü sözkonusu olan mirasın paylaşılmasından itibaren mirasçıların müteselsil

---

62 Dural/Öz, 446, 447.

63 İmre/Erman, 354; Kurtoğlu, 110.

64 Dural/Öz, 446.

65 Kılıçoğlu, 111; Dural/Öz, 447.

sorumluluklarının beş yıl süreçeğine ilişkin düzenleme emredici bir hükümdür⁶⁶.

C. Müteselsil Sorumluluğu Sona Erdiren Haller ve Özel Durumlar

Türk Medeni Kanunu m. 681'e göre, mirasçılarının müteselsil sorumluluğu ancak iki halde sona erer. Bunlardan ilki, alacaklının tereke borçlarının mirasçılar arasında bölünmesine ve paylaşmanın tamamlanmasından itibaren beş yılın geçmesi ile gerçekleşir.

1. Alacaklının, Murisin Borcunun Bölünmesine veya Nakline Rıza Göstermesi

Alacaklının, mirasçılar arasında yapılan borcun bölünmesi veya nakli anlaşmasına mirasbırakanın alacaklısı rıza gösterdiği takdirde, mirasçılarının bu tereke borcuna ilişkin olarak alacaklıya karşı olan müteselsil sorumlulukları sona erer⁶⁷. Aslında burada TBK. m. 196 anlamında borcun naklinin, dış üstlenmesine benzer bir durum söz konusudur. TBK. m. 196/I'e göre, “*Borçlunun yerine yenisinin geçmesi ve borcunda kurtarılması, borcu üstlenen ile alacaklı arasında yapılacak sözleşme ile olur*” hükmü doğrultusunda, mirasçılar aralarında borcun kime ait olacağına ilişkin bir karar verdikten sonra bu durumu alacaklılara bildirirler. Söz konusu bu bildirim niteliği itibarıyla icaptır. Alacaklıların icabı kabul edip etmeme sebestileri söz konusudur. Alacaklıların söz konusu icabı sonrası mirasçılarla alacaklılar arasında borcun dış yüklenilmesi sözleşmesi kurulmuş olur. Bu şekilde mirasçılarının müteselsil sorumlulukları sona erer⁶⁸. Murisin alacaklılarından bazıları, mirasçılarının gerçekleştirdiği anlaşmayı kabul edebilirler veya tamamen reddedebilirler. Mirasçılarının sorumluluğu da kabul edenlere karşı sona erer⁶⁹.

Mirasçılar ile kabul beyanında bulunan alacaklılar arasındaki ilişkinin borcun dış üstlenilmesinden ayıran nokta, borcun naklinde, nakle kadar borç ilişkisine yabancı bir kişi ile alacaklılar arasında gerçekleşen bir sözleşme söz konusu iken, kanun maddesinde belirtilen durumda, alacaklının rızasını belirtmesine kadar ona borçlu bulunan mirasçılarının olmasıdır. Burada, borcun naklini gerçekleştirecek olan kişiler tamamen borç ilişkisine yabancı kişiler

⁶⁶ İmre/Erman, 557; Aral, 31.

⁶⁷ Dural/Öz, 447; Göksu, 744, Art. 639 ZGB; Escher, PN. 9 Art. 639 ZGB; Schaufelberger, PN. 14 Art. 639 ZGB.

⁶⁸ Baygın, 74.

⁶⁹ Kocayusufpaşaoğlu, 736; İmre/Erman, 558.

değildir. Sadece burada, mirasçılarının sorumluluk, biçimlerinde bir değişiklik olmaktadır. Burada kanundan doğan müteselsil borçluluk yerine, tamamıyla mirasçılarının aralarında kararlaştırdıkları sorumluluk geçerli olmaktadır⁷⁰.

Alacaklıların TMK. m. 681 uyarınca borcun bölünmesine veya nakline göstereceği rıza açık veya zımnî olabilir. Zımnî rıza açısından borcun dış yüklenilmesini düzenleyen TBK. m. 196/III hükmünün burada uygulanması imkansızdır. Çünkü söz konusu hükme göre, alacaklı hiçbir çekince ileri sürmeksizin, borcu üstlenmek isteyen borçlu sıfatı ile yaptığı herhangi bir işleme muvafakat ederse, borcun naklini kabul etmiş sayılır. Fakat mirasçılar ile alacaklılar arasındaki ilişki bakımından böyle bir sonuç meydana gelmez. Ayrıca sözü edilen durumlar alacaklının muvafakati olarak nitelendirilemez. Çünkü borcun naklinden evvelde herhangi bir mirasçı müteselsil borçlu sıfatı ile böyle bir işlem veya ödeme yapılabilir⁷¹.

Alacaklının, mirasçılarının birinden paylaşma sonunda kendisine düşen pay kadar borcun ifasını talep etmesi veya mirasçılara borcun hangi kısmının kime yüklendiğini sorması, mirasçılar arasındaki paylaşmaya örtülü olarak rıza gösterdiği anlamına gelir⁷². Örneğin, mirasbırakanın ölümünden sonra, bir alacaklının alacağına karşılık mirasçılarının her birinden miras payları oranında borç senedi alması da alacaklı bakımından, müteselsil sorumluluğun sona erdirilmesine örtülü rıza sayılır⁷³.

Mirasçılarının söz konusu bu ağır sorumlulukları, değişik yollarla hafifletilebilir. İlk başta, mirasın kazanılması kabul ve ya ret süresinin kaçırılmasıyla kesinleşinceye kadar mirasçıya karşı takip yapılamaz (**İİK. m. 53/I/II**)⁷⁴. Ancak, evvelce miras bırakanın sağlığında kendisine karşı başla-

70 **Kocayusufpaşaoğlu**, 736; **Ayiter/Kılıçoğlu**, 301-302.

71 **Şener**, 855; **İmre/Erman**, 558.

72 **Dural/Öz**, 447.

73 **Kurtoğlu**, 140.

74 **İİK. m. 53** “Terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber üç gün içinde takip geri bırakılır. Mirasçı mirası kabul veya reddetmemişse bu hususta Kanunu Medenide muayyen müddetler geçinceye kadar takip geri kalır.

İcra takibi sırasında borçlu öldüğünde tereke henüz taksim edilmemiş veya resmi tasfiyeye tabi tutulmamış yahut mirasçılar arasında aile şirketi tesis olunmamışsa borçlu hayatta olsaydı hangi usul tatbik olunacak idi ise terekeye karşı ona göre takip devam eder. Bu takibin mirasçıya karşı devam edebilmesi ancak rehinin paraya çevrilmesi veya haciz yollarıyla kabildir”.

tilmiş olan takip terekeye karşı sürdürülebilir⁷⁵ (İİK. m. 53/II). Bunların yanısıra, mirasçıya karşı askı döneminden sonra yapılacak takip özelliklere sahiptir. Çünkü bu takip, eğer birden fazla külli halef mirasçı bulunursa, doğrudan tereke değerlerine yönelen bir takip olmaz. Böyle bir takip ancak mirasçıya terekeden ileride gerçekleşecek olan paylaşma sırasında düşecek olan olası tasfiye payına yönelik olabilir. Ancak kayyım veya icra memuru aracılığı ile paylaşma tahrik edilerek dolaylı yoldan yaşama geçirilebilir (TMK. m. 648, İİK. m. 94/I, 121)^{76 77}.

75 “ Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü: Borçlu ..... hakkında 13.05.2005 tarihinde ilama dayalı olarak ilamlı icra takibi yapıldığı ve icra emri tebliği üzerine takip kesinleştikten sonra borçlunun 23.11.2006 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda borçlu takipten sonra öldüğünden İİK.nun 53. maddesi gereğince alacaklının tereke aleyhine veya mirasçılarının aleyhine takibin devamını istemesi gerekir. Eğer mirasçılar hakkında takibin devamını isterse reddi miras için Medeni Kanun gereğince tayin edilen 3 aylık süre içerisinde takibin geri bırakılması icabeder. Alacaklı terekeye karşı takibe devam etmek isterse bundan sonraki işlemlerin tereke mümessillerine tebliği icabeder. Ancak bu durumda üç aylık mirasın reddi süresi beklenmez. İcra takip dosyasının incelenmesinde, şikayet tarihi itibari ile, alacaklı vekilinin tereke veya mirasçılar adına takibin devamına yönelik bir talebin bulunmadığı görülmektedir. Alacaklı bunlardan hangisini ihtiyar ettiğini bildirmeden takibin yürütülmesi mümkün değildir. Bu nedenle İcra Müdürlüğünce takibin durdurulmasına karar verilmesi doğru ise de, alacaklının takibe tereke aleyhine veya mirasçılarının aleyhine devamına yönelik talebinden sonra yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca işlem yapılması gerekirken, mirasçılar hakkında takibin devamı yönünde herhangi bir talep olmaksızın, takibin üç ay süre ile durdurulması yönünde karar verilmesi doğru değildir. O halde Mahkemece şikayetin kabulü yerine reddine karar verilmesi isabetsizdir. Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA 16.05.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi (Y. 12HD. T. 16.05.2007, E. 7459/10085, naklen, <http://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=2587>, UT. 10.01.2013).

76 İİK. m. 94 “Bir intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya bir şirket yahut iştirak halinde tasarruf edilen bir mal hissesi haczedilirse icra dairesi, yerleşim yerleri bilinen ilgili üçüncü şahıslara keyfiyeti ihbar eder. Bu suretle borçlunun muayyen bir taşınmazdaki tasfiye sonundaki hissesi haczedilmiş olursa icra memuru haciz şerhinin taşınmazın kaydına işlenmesi için tapu sicil muhafızlığına tebligat yapar. (Ek cümleler:17/07/2003 - 4949 S.K./25. md.) Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir. Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz, icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıldır. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tabidir. Diğer taşınırlarda icra dairesi başkasına devre mani tedbirleri alır. Borçlunun reddetmediği miras veya başka bir sebeple iktisap eyleyip henüz tapuya veya gemi siciline tescil ettirmedeği mülkiyet veya diğer aynı hakların borçlu namı-

Mirasçının ağır kişisel ve müteselsilen sorumluluğunu en etkili olarak ortadan kaldıran yollar şunlardır. a) resmi defter tutma istemiyle sadece deftere kaydettirilmiş borçlarla sınırlayabilir (TMK. m. 619/629), b) Resmi tasfiye istemiyle terekenin aktifi ile sınırlı tutabilir (TMK. m. 632), c) Mirası reddetmekle de müteselsil borçluluktan kesin olarak kurtulunabilir. Bu imkanların yanısıra, mirasçı müteselsil borçluluktan; a) Mirasçı, tereke borçlarının paylaşmadan evvel ödenmesini veya güvenceye bağlanmasını isteyebilir

---

na tescilli alacaklı tarafından istenebilir. Bu talep üzerine icra dairesi alacaklının bu muameleyi takip edebileceğini tapu veya gemi sicili dairesine ve icabında mahkemeye bildirir. Borçlunun zilyed bulunduğu bir taşınmaz üzerindeki fevkalade zamanaşımı ile iktisabını istemek hakkının haczedilmesi halinde, icra dairesi zilyedliğin başkasına devrine mani olacak tedbirleri alır ve alacaklıya bir ay içinde taşınmazın borçlusu adına tescilli için dava açması yetkisini verir. Mahkemenin tescil kararı ile taşınmaz bu alacaklı lehine mahcuz sayılır. İkinci fıkra hükmü, almaya hak kazandığı veya almakta bulunduğu emekli veya yetim maaşını istifa için icap eden yoklama muamelesini yaptırmayanlar hakkında yetkili makama bildirmek suretiyle tatbik olunur. Alacaklının bu sebeple yapacağı kanuni masraflar ayrıca takip ve hükme hacet kalmaksızın dairece borçludan tahsil olunur”.

- 77 **Serozan/Engin**, PN. 24, 377; Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki taraf vekillerince istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü: 4949 sayılı Yasa ile değişik İİK.nun 94. maddesinin gerekçesi aynen "maddede, anonim şirketlerde hisseleri temsil eden pay senetlerinin veya pay ilmhaberlerinin çıkarılmamış olması halinde çıplak payın haczinin ne şekilde yapılacağı konusunda uygulamada çıkan tereddütleri gidermek amacıyla gerekli düzenlemeler yapıldığına yöneliktir. İlmühaberler, hisse senedi yerine geçmek üzere anonim şirketlere ihraç edildiğinden bunların taşınır malların haczi hakkındaki hükümlere göre haczedilmesi gerekir(Prof.Dr.Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı 2004. Baskı. Sahife: 392-393). İİK.nun 94. maddesinde geçici ilmhaber ve kesin ilmhaber ayrımı yapılmadığından mahkemenin aksine görüşü yerinde bulunmamaktadır. O halde, şikayetin kabulü yerine yazılı gerekçe ile reddi isabetsizdir. KARAR : 3. kişi vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), bozma nedenine göre diğer taraf vekillerinin temyiz itirazlarının reddine, 11.05.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi (Y. 12HD., T. 11.05.2007., E. 6914/9714, naklen, <http://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=8288>, UT. 10.01.2012); “Davalı A. N. K. 6.9.2008 tarihinde ölmüş olup iş bu davanın tarihi ise 27.10.2008 dir. Dava tarihinde ölü olan şahıs hakkında dava açılmayacağı ve sonradan mirasçıları davaya dahil edilerek taraf sıfatına sokulamayacağı gözetilmeden (1.6.1978 gün ve 1978/4-5 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı) mirasçıları yönünden usule ilişkin olarak davanın reddi yerine esasın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir. SONUÇ : Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün HUMK.nun 428. maddesi gereğince BOZULMASINA ve peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, 20.01.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi (Y. 12HD., T., 20.01.2011, E. 2010/22981, K. 2011/558, naklen, <http://yargitaykarar.wordpress.com/2012/10/23/2004-sayili-ik-madde-53-ictihat-4>, UT. 10.01.2013).

(TMK. m. 649/III), b) Mirasçı, ortaklarından birisinin ödeme güçsüzlüğü içinde bulunması durumunda, rücu haklarının korunması için gerekli önlemlerin gecikmeden alınmasını sulh mahkemesinden talep edebilir (TMK. m. 640/V).

2. Mirasın Paylaşılmasında Rehnedilmiş Bir Tereke Malı Düşen Mirasçının Sorumluluğu

Tereke mirasçılar arasında paylaşılırken mirasçılardan birine mirasın borçları için rehnedilmiş bir tereke malı düşene mirasçının sorumluluğu, TMK. m. 655’de düzenlenmiştir. Buna göre, “*Paylaşmada kendisine miras bırakanın borçları için rehnedilmiş bir tereke malı düşen mirasçı, o malın güvence altına aldığı borcu üstlenmiş olur*” hükmüne yer vermiştir. Bu özel hüküm uyarınca rehinli alacaklı, borcun paylaşılmasına razı olmasa bile, paylaştırmadan itibaren rehin konusu alacağını, sadece rehinli malın düştüğü mirasçıdan isteyebilecektir. Böylece TMK. m. 655’e göre, beş yıl beklemeye gerek olmadan, mirasın paylaşıldığı anda, rehinli mal kendisine bırakılan mirasçı buna ilişkin tereke borcundan bizzat sorumlu olacak ve diğer mirasçılar alacaklıya karşı bu borçtan ne müteselsilen ne de kısmen sorumlu olacaklardır⁷⁸.

Kuşkusuz rehinli alacaklının, şayet şartlar gerçekleşmişse, miras ortaklığı devam ederken tüm mirasçılara karşı rehinin paraya çevrilmesi için takipte bulunması mümkündür. Eğer miras ortaklığı TMK. m. 644 uyarınca paylı mülkiyete dönüşmüşse, rehinli mala ilişkin borçtan bu dönüşümden itibaren de beş yıl boyunca tüm mirasçılar müteselsilen sorumlu olacaklardır. Bu süre dolunca, miras paylarına yani paylı mülkiyet paylarına göre sorumlu olacaklardır. Gerçektende, her ki aşamada da rehinin paraya çevrilmesi için tüm mirasçılara karşı takipte bulunulacaktır, meğer ki, paylı mülkiyet dahi sona erdirilip, rehinli mal mirasçılardan birinin mülkiyetine geçmiş olsun.

Bunların yanısıra, doktrinde bazı yazarlara göre ise, söz konusu bu hüküm TMK. m. 655, mirasçılardan kendi iç ilişkilerinde yürüyen bir karinedir. Borcun bu suretle bir mirasçıya yüklenmesinin, alacaklıya karşı da muteber olabilmesi için alacaklının rızası gerekir. Aksi takdirde diğer mirasçılar da bu borçtan dolayı alacaklıya karşı şahsen ve müteselsilen sorumlu olurlar. Ancak mirasçılardan sorumluluğunun devam edebilmesi için rehinli alacaklı, borcun yüklenilmesine rızası olmadığını bir yıl içinde yazılı olarak bildirmek zorundadır⁷⁹ (TMK. m. 888/II). Öngörülen bir yıllık süre içinde rehinli ala-

⁷⁸ Dural/Öz, 448; Berki, 114; Baygın, 80.

⁷⁹ Ayiter/Kılıçoğlu, 302; Kurtoğlu, 118; Şener, 806; İmre, 746; Baygın, 80.

caklı, borcun mirasçılardan biri tarafından üstlenilmesine rıza göstermediğini bildirmezse, borcun nakline zımnen rıza göstermiş sayılır ve diğer mirasçılar sorumluluktan kurtulur.

D. Miras Payını Devreden Mirasçının Tereke Alacaklılarına Karşı Sorumluluğu

1. Miras Payının Diğer Bir Mirasçıya Devri Halinde

Paylaşma sonrası miras payının miras ortaklığına dahil mirasçılardan birine devredilmesi halinde, devir sözleşmesi yazılı şekilde yapılacağı açıkça TMK. m. 677/I'de belirtilmiştir. Hakim görüşüne göre devreden mirasçı, mirasçılık sıfatını ve tereke malları üzerindeki aynî hakkını kaybeder ve miras ortaklığından çıkar. Buna karşılık devralan mirasçının miras payı artar ve miras ortaklığı geriye kalan mirasçılar arasında devam eder. Miras payının devrine “aynî etki” tanıyan bu yaklaşımın dayanağı, miras payının mirasçı olmayan bir kişiye devri halinde, bu kişiye paylaşmaya katılma hakkı tanımayan TMK. m. 677/II hükmüdür⁸⁰. Bu hükmün ters anlamından, miras payının diğer bir mirasçıya devri halinde, devralanın paylaşmaya katılacağı, devir sözleşmesi yapılır yapılmaz, devralanın bu miras payına sahip olacağı sonucu çıkarılmaktadır⁸¹.

Mirasçının miras payını diğer mirasçıya devretmesi ve miras ortaklığından çıkması onun murisin alacaklılarına karşı şahsî ve müteselsil sorumlu olmaktan kurtarmaz⁸². Ancak söz konusu olayın müteselsil sorumluluğun başlangıcı konusunda doktrinde bazı fikir ayrılıkları söz konusudur. Bu görüşlerden bazıları, müteselsil sorumluluğun başlangıcı konusunda, herhangi bir farklılığın olmayacağını savunmaktadır. Buna göre, devreden mirasçı, paylaşmanın gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl süreyle borçlarından sorumlu olmalıdır. Ancak bu görüş temel alınacak olursa, TMK. m. 681/II gereğince mirasın paylaşılmasından itibaren işleyen müteselsil sorumluluk

---

80 TMK. m. 677/II “ Bir mirasçının üçüncü kişiyle yapacağı böyle bir sözleşmenin geçerliliği, noterlikçe düzenlenmesine bağlıdır. Sözleşme bu kişiye paylaşmaya katılma yetkisi vermez; sadece paylaşma sonunda mirasçıya öngülenen payın kendisine verilmesini isteme hakkını sağlar”.

81 **İmre/Erman**, 524-524; **Dural/Öz**, 373; “ ...Mirasçılar arasında, miras payının temlikine ilişkin yazılı sözleşmeler geçerlidir. Temlik aynı nitelikte olup, miras payını temlik eden mirasçı, miras ortaklığından çıkar ve devralan mirasçı onun yerine geçer...” Y. 12. HD., T., 27.011995, E. 1994/15865, K. 1995/887, YKD., C. 21, S. 5, Mayıs 1995, 758-759.

82 **Kocayusufpaşaoğlu**, 558; **Oğuzman**, 325; **Dural/Öz**, 373; **Eren**, 148; **Antalya**, 308.

süresinin başlangıcını geriye, yani payın devri sözleşmesinin yapıldığı tarihe çekmek olur ki bu durum alacaklıların aleyhine olur⁸³.

Bu görüşün karşıtı olan görüş ise, tereke alacaklılarına karşı diğer mirasçılarla birlikte müteselsilen sorumlu tutulacağını, ancak beş yıllık teselsül süresinin başlangıcının devir sözleşmesinin yapıldığı tarihten itibaren hesaplanacağını savunan görüş, alacaklılar açısından daha elverişlidir. Ayrıca, devreden mirasçının da yararının düşünülmesinin doğru olacağını ifade etmektedir⁸⁴.

Bunlara ek olarak, bir mirasçının miras ortaklığı devam ederken miras payını terekeye ait olmayan değerlerle tatmin edilmek suretiyle veya ivazsız olarak diğer mirasçılara devretmesi durumunda, yukarıda anılan ikinci görüşün benimsenmesi tarafların menfaatleri açısından yerinde olur⁸⁵.

2. Miras Payının Üçüncü Bir Şahsa Devri Halinde

Türk Medeni Kanunu m. 677/II hükmü mirasçının miras payını üçüncü şahıslara devrini mirasçılara devrinden ayrı tutmuş farklı şekilde yapılmasını düzenlemiştir. Bu hükme göre, “ *Bir mirasçının üçüncü kişiyle yapacağı böyle bir sözleşmenin geçerliliği, noterlikçe düzenlenmesine bağlıdır. Sözleşme bu kişiye paylaşmaya katılma yetkisi vermez; sadece paylaşma sonunda mirasçıya özgülenen payın kendisine verilemesini isteme hakkını sağlar*” hükmüne yer verilmiştir. Bunun sonucu olarak da miras payını noterde yapılacak sözleşme ile devralan üçüncü kişi, devir sonucu mirasçılık sıfatını kazanamaz ve miras şirketine giremez. Ancak üçüncü kişinin, mirasın paylaşılması sonucu payını devreden mirasçıya düşen tereke mallarının kendisine verilmesini istemek konusunda alacak hakkı söz konusudur. Ayrıca üçüncü kişi, tenkis, denkleştirme ve miras sebebiyle istihkak davaları açamayacak, terekenin korunması tedbirlerine başvuramayacaktır. Burada, payın devri, aynî etkili olmayıp şahsi etkilidir. Bundan dolayı miras payını alan üçüncü kişinin sadece mirasçıya düşen kısım hakkında alacak hakkı söz konusu olur. Mirasçıdan miras payını devralan üçüncü şahıs, mirasın paylaşılması tamamlandıktan sonra, devir sözleşmesinin ifasını talep ve dava edebilir⁸⁶. Ancak,

83 Antalya, 308; İmre, 875; Kurtoğlu, 128;

84 Kocayusufpaşaoğlu, 558; Özakman, 178 vd; Çilingiroğlu, 570.

85 Özakman, 47-48; Kılıçoğlu, 74; Baygın, 83.

86 Dural/Öz, 373-374; Eren, 138-139; Kocayusufpaşaoğlu, 550; Bolatoğlu, 63 v; İmre/Erman, 520; Çilingiroğlu, 562; Baygın, 81.

devir sözleşmesinde, üçüncü şahıs, devredenden belli süre içinde mirasın paylaşılmasını sağlamayı üstlenmişse, bu yükümlülüğünü yerine getirmesini devralan ondan talep edebilir⁸⁷.

İlgili maddede de yer aldığı üzere, payını devreden mirasçı, devre rağmen mirasçılık sıfatını muhafaza ve miras şirketinin ortağı olmaya devam eder. Bu sebeple mirasbırakanın alacaklılarının ve miras intikalinden doğan borçların alacaklıları, bütün mirasçıları müteselsilen sorumlu tutma olanakları kendileri borcun nakline rıza göstermedikleri müddetçe miras payının devrinden etkilenmez. Miras payını devreden mirasçı da diğer mirasçılar gibi alacaklılara karşı müteselsilen sorumlu olmaya devam eder. Müteselsil sorumluluğun başlangıcı, TMK. m. 681/I gereği, paylaşmanın tamamlanmasından veya daha sonra muaccel olacak alacaklar için muacceliyet tarihinden itibaren beş yıl süre ile müteselsilen sorumlu kalacaktır⁸⁸. Ancak kendiliğinden diğer mirasçılardan paylaşma talep edemez ve paylaşmaya katılamaz. Bununla birlikte, devir sözleşmesinde veya sonradan kendisine paylaşmaya yönelik olarak bazı işlemler yapması hususunda devreden mirasçı tarafından temsil yetkisi verilmişse, temsilci sıfatıyla hareket edebilir⁸⁹.

Türk Borçlar Kanunu kapsamında, miras payınının üçüncü kişiye devrinde, alacaklılara ek bir güvence de bahşetmektedir. Bu durum, Borçlar Kanununda m. 202'de düzenlenmiş olan bir mamelekin devralınmasından doğan sorumluluktur⁹⁰. Miras payı da hukuki niteliği itibariyle özel bir malvarlığıdır. Bundan dolayı aynen malvarlığında olduğu gibi para ile ölçülebilen, ekonomik değeri olan hak ve borçlar bütününden ibarettir. Miras payını devralan üçüncü kişi, devralmayı alacaklılara ihbar veya gazetelerde ilan ettiği tarihten itibaren devraldığı miras payına isabet eden tereke borçlarından sorumlu olur. Devralanın söz konusu sorumluluğu, müteselsil sorumluluk olmadığı gibi tereke borçlarının tamamına da ilişkin değildir. Devralanın

---

87 **İmre/Erman**, 482.

88 **Özakman**, 199-200; **İmre/Erman**, 557; **İnan/Ertaş/Albaş**, 589; **Serozan/Engin**, 513; **Dural/Öz**, 447; **Escher**, PN. 1 Art. 637; **Tuor/Picenoni**, PN. 10b Art. 637; **Schaufelberger**, PN. 19 Art. 637; **Göksu**, PN. 10, 637.

89 **Kocayusufpaşaoğlu**, 551-552.

90 TMK. m. 202/I “ Bir malvarlığını veya işletmeyi aktif ve pasifleri ile birlikte devralan, bunu alacaklılara veya ticari işletmeler için Ticaret Sicili Gazetesinde, diğerleri Türkiye genelinde dağıtımı yapılan gazetelerden birinde yayımlanacak ilanla duyurduğu tarihten başlayarak, onlara karşı malvarlığındaki veya işletmedeki borçlardan sorumlu olur

sorumluluğunun kapsamı, tereke borçlarından devredilen miras payına isabet eden kısım kadardır⁹¹.

IV. Mirasçıların Sorumluluğu Ne Kadar Sürer?

Mirasçılar, mirasın paylaşılmasına rağmen tereke borcu konusunda mirasçılar arasında, herhangi bir düzenleme yapılmadığı veya borcun mirasçılar arasında bölünmesine veya nakline alacaklının rıza göstermediği durumlarda, mirasçılarının müteselsil sorumlulukları TMK. m. 681/II anlamında beş yıl boyunca müteselsilen devam eder⁹².

Kanunda belirtilen sürenin başlangıcı, kural olarak mirasın elden veya paylaşma sözleşmesinin ifa edildiği gündür⁹³. Yazılı taksim sözleşmesi aynı etkili olmayıp borçlandırıcı bir işlemdir. Böylelikle, sırf paylaşma sözleşmesinin imzalanması miras ortaklığının sona ermesine ve beş yıllık sürenin işlemeye başlamasına sebep olmaz. Paylaşma sözleşmesinin bu sonucu doğurabilmesi, mirasçılar tarafından tamamen ifa edilmesine bağlıdır. Mirasçılar mirasın paylaşılması hususunda anlayamayıp paylaşma davası açmışlarsa, beş yıllık süre, bu dava sonunda verilen hükmün kesinleşmesiyle işlemeye başlar⁹⁴.

⁹¹ Eren, 149-150; Kocayusufpaşaoğlu, 558; İmre, 876; Acemoğlu, 28-29.

⁹² Baygın, 76; “Mahkemece; davalıların murisi Sami'nin, 9.9.1987 günü gaipliğine karar verildiği ve M.K.'nun 616. maddesine göre mirasçılarının sorumluluklarının taksimden sonra beş yıl ile sınırlandırıldığı, bu sürenin hak düşürücü süre olduğu, bu süre geçirildikten sonra dava açıldığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. M.K.'nun 616. maddesi, miras taksim sözleşmesi yapanların miras bırakanın borçları sebebiyle sorumluluklarını düzenlemekte olup, somut olayda davalı mirasçılarının taksim sözleşmesi yaptıklarına ilişkin hiçbir savunmada bulunmadıkları gibi, bu yönde bir delil de ikame edilmediği anlaşılmaktadır. Bu durumda davada, M.K.'nun 616. maddesinin tatbik yeri bulunmadığı halde, mahkemece mirasçılarının terekenin borçlarından dolayı mesuliyetlerinin, yukarıda anılan yasa hükmü gereğince taksimden itibaren beş yıllık hak düşürücü süre ile sınırlandırıldığı ve davanın bu süre geçirildikten sonra açıldığından bahisle reddi doğru olmadığı gibi, taksim sözleşmesi yapılmış olsaydı bile mirasçılarının müteselsil sorumluluklarının taksimden itibaren beş yıl sonunda nihayete erip, bundan sonra sorumluluklarının payları oranında devam edeceğinin düşünülmemesi ve M.K.'nun 616. maddesi hükümlerine yanlış anlam verilmiş olması da kabul tarzı itibarıyla doğru bulunmamıştır” (Y. 19HD, T. 03.02.1997, E. 1996/4606, K. 1997/769).

⁹³ Kılıçoğlu, 13; Kurtoğlu, 115; Baygın, 76; Escher, PN. 14 Art. 639 ZGB; Tuor/Picenoni, PN. 12 Art. 639 ZGB; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, 728; Gök-su, 744, Art. 639 ZGB.

⁹⁴ Taksim davası sonunda hakimin verdiği karar, yenilik doğuran bir karardır. Bu kararla, hem mirasçılar arasındaaki miras ortaklığı sona erer hem de mirasçılar terekeden kendi

Mirasçılarının sorumluluğunu öngören beş yıllık sürenin işleyebilmesi için terekenin tamamının paylaşılması gerekir. Terekeye dahil bazı mal veya hakların paylaşılması halinde beş yıllık süre işlemeye başlamaz⁹⁵. Bu durumun aksinden düşünülecek olursa, mirasçılarının terekedeki mal ve hakların bir bölümünü paylaşmak suretiyle alacaklılara karşı olan müteselsil sorumluluk süresini kısaltmaları ve böylece alacaklıları zarara uğratmaları imkan dahilinde olurdu⁹⁶. Mirasın büyük çoğunluğu paylaştırılmış ancak geride paylaşılmayan küçük bir kısım kalmışsa, beş yıllık sürenin işlemeye başladığını kabul etmek gerekir. Çünkü, özellikle mirasbırakana ait yazı ve vesikalar gibi, hatıra ve manevi değeri üstün olan şeylerin paylaştırmaya dahil edilmemiş olması halinde de miras ortaklığı sona erer⁹⁷.

Mirasçılarının sorumlu olacakları beş yıllık süre, miras ortaklığını sona erdiren diğer hallerde, ortaklığın sona erdiği andan itibaren işlemeye başlar. Örneğin, TMK. m. 644' e göre, bir mirasçı terekeye dahil malların tamamı üzerindeki elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi isteminde bulunup da diğer mirasçılar elbirliği mülkiyetinin devamını haklı kılacak itiraz ileri sürmedikçe veya mirasçılardan biri belirlenen süre içinde paylaşma davası açmadığı takdirde istem konusu mallar üzerindeki elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesine karar verilir. Bu hüküm gereğince, tereke üzerindeki elbirliği ile mülkiyetin paylaşılma yapılmaksızın paylı mülkiyete dönüştürülmesi halinde, bu tarihten itibaren beş yıl sonra mirasçılarının müteselsil sorumluluğunun sona ereceği kabul edilmelidir. TMK. m. 681' de kanun metninden her ne kadar paylaşmanın tamamlanmasından itibaren hükümüne yer vermiş ise de, amaçsal yorum yapılarak, miras ortaklığının paylaşılma yerine paylı hak sahipliğine dönüştürülerek sona ermesi durumunda da aynı sonuç benimsenmelidir⁹⁸.

Mirasçılarının müteselsil sorumlulukları, onların açık veya örtülü beyanları söz konusu olmazsa, devam eder. Bu durumda, eğer borç paylaşma anında

---

paylarına düşen değerler üzerinde ferdi hak sahibi durumuna girerler. Taksim kararı kesinlik kazanınca, bu kararın yenilik doğuran niteliği gereğince, taraflar dava sonunda kendilerine tanınan mal ve haklar üzerinde doğrudan doğruya hak sahibi olurlar (Aral, 144).

95 Bununla beraber, mirasçılar paylaşma dışı kalan tereke malları ile olan ilişkileri yönünden miras ortaklığından başka bir ortaklık biçimi, adi şirket veya müşterek mülkiyet) kararlaştırmış olabilirler. Bu takdirde kısmi taksim değil, miras ortaklığını sona erdiren tam taksim söz konusu olur (Aral, 39-40).

96 Kılıçoğlu, 113; Kurtuluş, 115; İmre/Erman, 559.

97 Aral, 40.

98 Baygın, 77.

muaccel idi ise, paylaşmadan itibaren beş yıl, eğer borç paylaşmadan sonraki bir tarihte muaccel olacak ise, bu tarihten itibaren beş yıl sonunda müteselsil sorumluluk son bulur⁹⁹. Ayrıca, murisin alacaklıları borcun diğer mirasçılar tarafından üstlenilmesini veya borcun bölünmesine rıza göstermişlerse müteselsil borçluluk sona erer. Alacaklının bu duruma göstereceği rıza özel bir şekle tabi değildir. Hatta alacaklı uygun bir süre içinde borcun üstlenilmesine veya borcun taksimine rıza göstermediğini de bildirebilir¹⁰⁰

Mirasçılarının sorumluluğu için öngörülen beş yıllık süre, zamanaşımı süresi değildir. Tereke alacağı, Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tabi olduğu genel on yıllık zamanaşımı süresi geçmedikçe talep ve dava edilebilir. Dolayısıyla sözü edilen beş yılın geçmesi, sadece mirasçılar arasındaki teselsülü kaldırır¹⁰¹. Buradaki süre zamanaşımı süresi olmadığından durması ve kesilmesi de söz konusu olmaz¹⁰².

SONUÇ

Murisin ölümü ile mirasçılar, daha evvel hiç tanımadıkları kişilere karşı, külli halefiyet kuralı gereği borçlu olmaktadır. Bu ilke, murisin alacaklılarını korumak amacıyla getirilmiş bir ilkedir. Çünkü, alacaklılar mirasçılardan birine başvurarak da kendi alacaklarının tamamını talep edebilmektedirler. Mirasçılarının bu ağır sorumluluk halinden kurtulabilmeleri için ya muris ile sağlığında feragat sözleşmesi yapmaları ya da mirası reddetmeleri gerek-

⁹⁹ Dural/Öz, 447; İmre, 737; İmre/Erman, 589.

¹⁰⁰ Escher, PN. 9 Art. 639 ZGB; Göksu, 744, Art. 639 ZGB.

¹⁰¹ Beş yıllık süre, teselsül açısından hak düşürücü bir süredir, Berki, 111; İmre, 843; İnan/Ertay/Albaş, 589; Tuor/Picenoni, PN. 10b Art. 637 ZGB.

¹⁰² “... MK’nın 616 (TMK. m. 681). maddesi, miras taksim sözleşmesi yapanların mirasbırakanın borçları sebebiyle sorumluluklarını düzenlemekte olup, somut olayda davalı mirasçılarının taksim sözleşmesi yaptıklarına ilişkin hiçbir savunmada bulunmadıkları gibi, bu yönde bir delil de ikame edilmediği anlaşılmaktadır. Bu duraumda davada, MK. M. 616 (TMK. m. 681). Maddesinin tatbik yeri bulunmadığı halde, mahkemece mirasçılarının terekenin borçlarından dolayı mesuliyetlerinin, yukarıda anılan yasa hükmü gereğince taksimden itibaren beş yıllık hak düşürücü süre ile sınırlandırıldığı ve davanın bu süre geçirildikten sonra açıldığından bahisle reddi doğru olmadığı gibi, taksim sözleşmesi yapılmış olsaydı bile mirasçılarının müteselsil sorumluluklarının taksimden itibaren beş yıl sonunda nihayete erip, bundan sonra sorumluluklarının payları oranında devam edeceğinin düşünülmemesi ve MK’nın 616 (TMK. m. 681). Maddesi hükümlerine yanlış anlam verilmiş olması da kabul tarzı itibariyle doğru bulunmamıştır...” (YKD., C. 23, S. 9, Eylül 1997, 1460-1461); Tuor/Picenoni, PN. 19 Art. 639 ZGB; Escher, PN. 12, Art. 639 ZGB; Tuor/Schnyder/Schmid/Rumo-Jungo, 728; Göksu, 744, Art. 639 ZGB.

mektedir. Bu durumlar dışında murisin alacaklılarına karşı beş yıl sũreyle mũteselsilen sorumlulukları devam edecektir. Mirasçuların sorumlulukları miras payını devir etmeleri durumunda da belli şartlar altında mũteselsil sorumlulukları mevcut olur. Mirasın paylaşılması mirasçuların yararınadır. Ancak murisin alacaklılarının da menfaati 3nem arz etmektedir. Bundan dolayı, miras, mirasçular arasında paylaşılmış olsa dahi, mirasçuların sorumlulukları alacaklılara karşı, beş yıl daha mũteselsil sorumluluk sıfatıyla devam eder. Burada mirasçuların menfaatinin yanısıra, murise gũvenip onunla iř yapan kişilerin de gũveni korunarak denge korunmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- Acemoğlu, K.:** Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 1971,
- Akıntürk, T.:** Müteselsil Borçluluk, Ankara 1971.
- Akkanat, H.:** Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, İstanbul 2004.
- Antalya, G.:** Miras Hukuku, İstanbul 2003.
- .....: Mirastan Feragat Sözleşmesi, İstanbul 1999.
- Aral, F.:** Türk Medeni Hukukunda Mirasın Taksimi davası, Ankara 1979.
- Ayiter, N/Kılıçoğlu, A.:** Miras Hukuku 3. Bası, Ankara 1993.
- Baygın, C.:** Türk Miras Hukukunda Alacaklıların Korunması, Ankara 2005.
- Berki, Ş.:** Türk Medeni Kanununda Mirasçıların Mesuliyeti, AÜHFD., C. XXV, S. 3-4, Ankara 1968.
- Bolatoğlu, B.:** Miras Açıldıktan Sonra Miras Hakkının Devri Sözleşmesi, İstanbul 1984.
- Çilingiroğlu, C.:** Miras Paylarının Devri, İBD., C. 68, S. 7-8-9, İstanbul 1993.
- Druey, J. N.:** Grundriss des Erbrechts, 5. Auflage, Bern 2002.
- Dural, M/Öz, T.:** Türk Özel Hukuku C. IV, Miras Hukuku, İstanbul 2011.
- Engin, B. İ.:** Dernek Üyeliğinin Kazanılması veya Kaybedilmesi, İstanbul 1995.
- Eren, F.:** Miras Açıldıktan sonra Miras Hisselinin Devri Sözleşmesi, Tahsin Bekir Baltaya Armağan, Ankara 1974.
- Escher, A.:** Zürcher Kommentar, Das Erbrecht, 3. Auflg., Zürich 1959.
- Göksu, T.:** in: Handkommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Zürich 2007.
- Helvacı, İ.:** Türk Medeni Kanununa Göre Mirasın Reddi, İstanbul 2002.
- İmre, Z.:** Türk Miras Hukuku, İstanbul 1978.
- İmre, Z/Erman, H.:** Miras Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2012.
- İnan, A.N./Ertay, Ş./Albaş, H.:** Türk Medeni Hukuku, Miras Hukuku, 8. Bası, İzmir 2012.
- Kılıçoğlu, A.:** Miras Taksim Sözleşmesi, Ankara 1989.
- Kocayusufpaşaoğlu, N.:** Miras Hukuku, 3. Bası, İstanbul 1987.

- Kurtoğlu, T.:** Mirasçuların Mütessesil sorumluluğu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1991.
- Oğuzman, M.K.:** Miras Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1995.
- Oğuzman, M.K/Seliçi, Ö./Özdemir-Oktay, S.:** Eşya Hukuku, İstanbul 2012.
- Oğuzman, M.K/Seliçi, Ö./Özdemir-Oktay, S.:**Kişiler Hukuku, İstanbul 2012 (Kişiler).
- Özakman, H. C.:** Miras Payının Devrine İlişkin Sözleşmeler, İstanbul 1984.
- Öztan, B.:** Miras Hukuku, Ankara 2012.
- Özüğür, A. İ.:** Medeni Yasadan Önce ve Sonra Türk Miras Hukuku, Ankara 2001.
- Piotet, P.:** Schweizerisches Privatrecht Band IV/I und 2: Das Erbrecht, Basel und Stutgart, 1978 /1981 (mit Nachtrag, 1986).
- Schaufelberger, P.C.:** in: Basler Kommentar, zum Schweizerischen Obligationenrecht, II (530-1180 ZGB), Hrsg. Honsell, H/Vogt, N.P/ Watter, R., Basel 2002.
- Schmid, H.:** Struktur des entgeltlichen Erbverzichts gemaess Art. 495 Abs. 1 ZGB, Bern 1991.
- Schwander, I.:** in: Basler Kommentar, zum Schweizerischen Obligationenrecht, II (530-1180 ZGB), Hrsg. Honsell, H/Vogt, N.P/ Watter, R., Basel 2002.
- Serozan, R.:** Miras Hukuku, Temel Kavramlar ve İlkeler, Ölümüne Bağlı Tasarruflar, Uygulama Çalışmaları, İstanbul 2000.
- Serozan, R/Engin, B. İ.:** Miras Hukuku, 3. Bası, Ankara 2012.
- Şener, E.:** Eski ve Yeni Miras Hukuku, Ankara 1988.
- Tuor, P.:** Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, III. Band das Erbrecht erste Abteilung , 2. Auflg., Bern 1952.
- Tuor, P/Picenoni, V.:** Berner Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Band., III/II, Art. 537-640, Bern 1964.
- Tuor, P/Schnyder, B./Schmid/Rumo-Jungo.:** Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 13. Auflg, Zürich 2010.
- Weibel, T.:** Die Haftung der Erben, in: Augewählte Aspekte der Erbteilung, Hrsg. Prof. Dr. Stephan Wolf, Bern 2005.

KISALTMALAR

Art.	: Artikel (madde).
Auflg.	: Auflage (bası).
B.	: Band (Cilt).
BGB.	: Bürgerliches Gesetzbuch für das Deutsche Reich vom 18. August 1896.
BGE.	:Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts (ohne Zusatz: Amtliche Sammlung)
BT.	: Besonderer Teil (İsviçre Borçlar Kanunu Özel Kısım).
C.	: Cilt.
dpn.	: dipnot.
E.	: Esas.
HD.	: Hukuk Dairesi.
Hrsg.	: Herausgeber (Yayıncı).
İBD.	: İstanbul Barosu Dergisi.
İBK.	: İsviçre Borçlar Kanunu.
K.	: Karar.
m.	: madde.
NJW.	: Neue Juristische Zeitung.
OR.	: Obligationenrecht (Borçlar Hukuku).
PN.	: Paragraf Numarası.
RG.	: Resmi Gazete.
S.	: Sayı.
s.	: sahife.
SJZ.	: Schweizerische Juristen Zeitung (Zürich).
T.	: Tarih.
TBK.	: Türk Borçlar Kanunu.
TMK.	: Türk Medeni Kanunu.
Y.	: Yargıtay.
YHGK.	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu.
YİBK.	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı.

- YİİD.** : Yargıtay İcra İflas Dairesi.
YKD. : Yargıtay Kararlar Dergisi.
ZBJV. : Zeitschrift des Bernischen Juristenvereins (Bern).
ZGB. : Schweizerisches Zivilgesetzbuch vom 10. Dezember 1907 (SR 210).